

Asia: VN/5137/2022-OM-229

Ehdotus uudeksi valmiuslaiksi; työryhmän mietintö

1 luku. Yleiset säännökset

1 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

2 luku. Varautumisvelvollisuus

Yleisen varautumisvelvollisuuden organisatorista soveltamisalaa (6 §:n 1 mom.) koskevat huomiot:

-

Yleisen varautumisvelvollisuuden aineellista sisältöä (6-8 §) koskevat huomiot:

-

Muut 2 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

3. luku Poikkeusoloista ja lisätoimivaltuuksien käyttöönotosta päättäminen

Poikkeusolojen edellytyksiä (11 §, vrt. nyk. poikkeusolojen määritelmä) koskevat huomiot:

-

Poikkeusolojen alkamista ja päättymistä koskevaa päätöksentekoa (12 ja 21 §) koskevat huomiot:

-

Lisätoimivaltuuksien käyttöönottonenettelyä (13-20 §) koskevat huomiot:

-

Valtioneuvoston erityisiä seurantavelvollisuuksia (22 ja 23 §) koskevat huomiot:

-

4 luku. Poikkeusolojen hallinnan ohjaus ja hallinnon erityisjärjestelyt

4 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

5 luku. Lisätoimivaltuuksien käyttöperiaatteet ja soveltamista koskevat yleiset säännökset

5 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

6 luku. Hallinnon järjestäminen ja valtion taloudenhoito

6 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

Ehdotuksen 33 §:ssä säädettäisiin Valtion viraston, laitoksen ja valtion liikelaitoksen sekä henkilöstön siirtämisestä. Ehdotetun 33 §:n 1 momentin mukaan säännös koskee nimenomaisesti virastoja, laitoksia ja valtion liikelaitoksia. Sen sijaan 33 §:n 2 momentissa olevaa toimivaltuutta määrätä virkamies tai työntekijä hoitamaan tilapäisesti toista virkaa tai tehtävää sovellettaisiin ministeriön hallinnonalan palveluksessa oleviin virkamiehiin ja työntekijöihin. Säännös on ilmeisesti tarkoitettu sovellettavaksi ainoastaan virastojen, laitosten ja valtion liikelaitosten palveluksessa oleviin eikä esimerkiksi hallinnonallalla toimiviin erityistehtäviä hoitaviin yrityksiin. Tältä osin toivoisimme asiaa täsmennettävän 2 momentin säännöstekstissä siten, että siinä nimenomaisesti mainittaisiin "hallinnonalan virastot, laitokset ja liikelaitokset".

7 luku. Työvoiman saatavuuden turvaaminen

7 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

8 luku. Työvelvollisuus

8 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

9 luku. Sotilaallisen puolustusvalmiuden turvaaminen

9 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

10 luku. Liikkumisen ja oleskelun rajoittaminen sekä väestön siirtäminen

10 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

11 luku. Otto-oikeudet ja palvelujen suorittamisvelvollisuus

11 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

12 luku. Väestön välttämättömän toimeentulon turvaaminen ja sosiaaliturvan muutokset

12 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

13 luku. Välttämättömien hyödykkeiden ja palvelujen saatavuuden turvaaminen

13 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

14 luku. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutuksen turvaaminen

14 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

15 luku. Asumisen järjestäminen

15 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

16 luku. Rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusmarkkinoiden turvaaminen

16 luvun (pl. 110 §) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 1 kohtaa (vientikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 2 kohtaa (tuontikielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 3 kohtaa (tiettyjen taloudellisten toimien kielto) koskevat huomiot:

-

110 §:n 1 momentin 4 kohtaa (kotiuttamisvelvollisuus) koskevat huomiot:

-

110 §:n 2-5 momenttia koskevat huomiot:

-

17 luku. Energia-, vesi- ja jätehuollon turvaaminen

17 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

18 luku. Välttämättömien viestintä- ja postipalveluiden turvaaminen

18 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

19 luku. Ruoantuotannon turvaaminen

19 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

20 luku. Välttämättömän rakentamisen turvaaminen

20 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

III osaa koskevat yleiset kysymykset

Toimivaltuusosan rakennetta ja toimivaltuuksien sääntelytapaa koskevat yleiset huomiot:

-

Mahdolliset muut koko toimivaltuusosaa koskevat huomiot:

-

21 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat yleiset säännökset

21 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

22 luku. Lisätoimivaltuuksien täytäntöönpanoa koskevat erityiset säännökset

22 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

23 luku. Korvaukset

23 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

24 luku ja rikoslain muuttamista koskeva lakiehdotus. Rangaistussäännökset

Valmiuslain 24 luvun ja rikoslain muuttamista koskevan lakiehdotuksen (2. lakiehdotus) säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

25 luku. Muutoksenhaku

25 luvun säännöksiä ja säännöskohtaisia perusteluja koskevat huomiot:

-

HE-luonnoksen yleisperustelut

Vaikutusten arviointia koskevat huomiot:

-

Säätämisyjärjestysperusteluja koskevat huomiot:

-

Muut HE-luonnoksen perusteluja koskevat huomiot:

-

Työryhmän mietintö

Uudistuksen tarpeellisuutta ja sen keskeisiä ratkaisuja koskevat yleiset kannanotot:

-

Muut työryhmän mietintöä koskevat yleiset huomiot:

Hansel Oy:n toiminta julkisen hallinnon yhteishankintayksikkönä liittyy kiinteästi voimassa olevan hankintalainsäädännön toteuttamiseen. Työryhmän mietinnössä on todettu, että varautumisvelvollisten tulisi huomioida varautumiseen liittyvät asiat, kun palveluja ostetaan markkinoilta. Työryhmämuistiossa ei toisaalta ole otettu kantaa, onko esimerkiksi säännöstelyä koskevilla toimivaltuuksilla vaikutuksia hankintatoimeen.

Hankintalainsäädäntö asettaa runsaasti prosessisäännöksiä, joiden noudattaminen voi olla vaikeaa nopeasti muuttuvassa turvallisuustilanteessa. Jos hankintayksikkö ei kykenisi esimerkiksi noudattamaan hankintojen ilmoittamista koskevia säännöksiä tai laissa säädettyjä määräaikoja, tilanne voisi muuttua oikeudenvastaiseksi. Vaikka voimassa oleva lainsäädäntö tunnistaa ns. suorahankintaperusteet, on niiden soveltamisala muodostunut oikeudenkäytössä niin rajatuksi, että hankintayksikkö ottaa oikeudellisen riskin suorahankintaperusteisiin vedotessaan. Suorahankinnoista tehtävät markkinaoikeusvalitukset aiheuttavat lähtökohtaisesti myös hankintapäätöksen täytäntöönpanokiellon, jolloin hankinnan kohteena olevaa, kriittistä tavaraa, urakkaa tai palvelua ei voida hankkia välittömään tarpeeseen. Laittomaksi katsotusta suorahankinnasta voi lisäksi aiheutua ankara vahingonkorvausvastuu. Olisiko näin ollen tarpeen valmistelutyön yhteydessä miettiä hankintatoimen järjestämistä laissa kuvatuissa poikkeusoloissa esimerkiksi sen kannalta, että hankintalainsäädännön määräajoista ja ilmoittamismenettelyistä

voitaisiin tietyissä rajoissa poiketa. Tai vastaavasti lieventää suoramankinnan tekemiseen oikeuttavia perusteita valmiuslain mukaisten poikkeusolojen niin edellyttäessä.

Hämäläinen Jukka
Hansel Oy